

ZgSp2353-7426/15.11.2018/30.11.2018/31.12.2018/10

Dr Ewa Romanowska

ORCID 0000-0002-2933-8246

Niepaństwowa Wyższa Szkoła Pedagogiczna W Białymstoku

Wydział Nauk Społecznych

Katedra Pedagogiki

**PROGRAM LLP-ERASMUS+.
POBYT W KONSTANTIN PRESŁAVSKY EPISKOP
UNIVERSITY OF SHUMEN W BUŁGARII
Shumen, Bułgaria 23 – 27 kwietnia 2018**

W dniach od 23 do 27 kwietnia 2018 roku uczestniczyłam aktywnie w PROGRAMIE LLP-ERASMUS+ w Konstantin Preslavsky Episkop University of Shumen w Bułgarii. Była to moja pierwsza wizyta w tej partnerskiej uczelni.

Uniwersytet w Shumen został założony w 1964 roku jako filia Uniwersytetu w Sofii. W 1971 roku uzyskał autonomię i zaczął organizować kształcenie na wydziale filologicznym, edukacyjnym i nauk przyrodniczych. Obecnie struktura Uniwersytetu obejmuje pięć wydziałów w Szumen, the College w Dobrich oraz departament edukacji nauczycieli w Warnie (*In-Service Teacher Training Department*).

Uniwersytet w Shumen zapewnia kształcenie około 7 000 studentów w zakresie nauk humanistycznych, przyrodniczych, technologii komputerowych, nauk technicznych, nauk społecz-

nych i edukacji. Oferuje ponad sto programów studiów licencjackich, magisterskich i doktoranckich na różnych kierunkach.

W Warnie w Departamencie Informacji, Kwalifikacji i Kształcenia przez Całe Życie (DIQLL) kształcą się nauczycieli i dyrektorów szkół, doradców edukacyjnych, wychowawców i ekspertów Ministerstwa Edukacji i Nauki. Departament współpracuje ściśle z nauczycielami, od stażystów po ekspertów ministerialnych na wszystkich szczeblach edukacji.

Uniwersytet w Shumen uczestniczył w wielu krajowych i międzynarodowych projektach finansowanych z różnych programów, w tym cyklicznych takich jak na przykład: Erasmus i Erasmus +, Comenius, Grundtvig.

W latach 2014–2017 Uniwersytet w Shumen był partnerem projektu *Schools: Future Labs*, który służył opracowaniu metodyki nauczania o tej samej nazwie, opartej na:

- uczeniu się w oparciu o zadania (TBL),
- zintegrowanej nauce treści i języka (CLIL),
- podejściu specyficznym dla przedmiotów (STEM).

Metodyka *Schools: Future Labs*, koncentruje się na uczniu i z założenia musi być dostosowana do możliwości i poziomu rozwoju uczniów.

W ramach programu podczas pobytu wygłosiłam wykłady dla studentów oraz pracowników Wydziału Edukacyjnego na temat przemian w moralności personalnej, społecznej i obywatelskiej w Polsce i w Europie oraz norm i wartości akceptowanych i zabronionych w etyce studentów w Polsce. Studentów z Bułgarii interesowały problemy związane z przemianami społecznymi w Polsce, możliwość kontynuowania studiów w Polsce, sytuacja ekonomiczna studentów w Polsce oraz aktywność społeczna polskich studentów. W czasie dyskusji studenci analizowali problem nasilenia się zjawiska emigracji a nawet wyludniania miasta Shumen.

W kuluarach przedmiotem dyskusji i rozmów były też problemy mobilności zawodowej, bezrobocia, niskich płac, sytuacji społeczno-ekonomicznej nauczycieli w Polsce i w Bułgarii, opuszczania przez młodsze pokolenie kraju, które są zjawiskami znanymi w Polsce po 2004 roku.

W czasie pobytu w Shumen odbyło się szereg spotkań z władzami i pracownikami naukowymi Wydziału, które dotyczyły badań i zainteresowań naukowych oraz możliwości dalszej współpracy Uczelni goszczącej i Niepaństwowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Białymstoku.

Zapoznałam się z funkcjonowaniem i organizacją biblioteki oraz rodzajem systemów informatycznych wykorzystywanych w celach edukacyjnych w Szumen.

Ważną częścią realizowanego PROGRAMu LLP- ERASMUS + w Konstantin Preslavsky Episkop University of Shumen w Bułgarii były całodienne warsztaty zorganizowane przez Uczelnię goszczącą w Warnie w *Karin Dom*. Placówka ta została ufundowana w 1996 roku przez filantropa i dyplomatę Ivana Stancioffa. Obecnie stanowi centrum terapeutyczne przeznaczone dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz prowadzi poradnictwo rodzinne dla rodziców dzieci do 3 roku życia. Zatrudnia szereg specjalistów a opieką obejmuje rocznie ponad 300 dzieci.

Program warsztatów obejmował prezentację poszczególnych pracowni, ich wyposażenia oraz środków dydaktycznych wykorzystywanych w pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Nauczyciele przedstawili misję placówki, zasady przyjęcia i uczestniczenia dzieci w programach *Karin Dom*, a także zorganizowali pokazy wykorzystania różnego materiału dydaktycznego w pracy z dziećmi autystycznymi. Zaproszeni goście mogli zapoznać się z wytworami dzieci uczęszczających do ośrodka oraz z regulaminem i funkcjonowaniem placówki.

Szczególne zainteresowanie wzbudziły środki dydaktyczne ściśle związane z systemem edukacyjnym Marii Montesorri oraz sala umożliwiająca aktywny wypoczynek i zabawy ruchowe. Podkreślano wagę współpracy nauczycieli i rodziców wychowanków opartą na stałych systematycznych kontaktach i wspólnych wysiłkach ukierunkowanych na sukcesy w pracy dydaktyczno-wychowawczej. Stanowi ona jeden z głównych filarów działalności *Karin Dom*.

Następnie odbyła się gorąca debata – wymiana doświadczeń i dyskusja dotycząca zagadnień dydaktyczno-wychowawczych prezentowanych przez pracowników *Karin Dom*. W warsztatach uczestniczyli również nauczyciele bułgarscy, którzy dążyli do

zdobycia nowych doświadczeń zawodowych oraz pogłębienia i poszerzenia własnych kompetencji pedagogicznych.

Koordynatorem wyjazdu oraz organizatorem warsztatów w *Karin Dom* ze strony bułgarskiej była **doc. Penka Kozhuharova** (Katedra Pedagogiki Ogólnej Uniwersytetu w Shumen). Miałam przyjemność zapoznać się z publikacjami Pani Docent oraz najnowszym, przygotowywanym do druku opracowaniem dotyczącym profilaktyki uzależnień dzieci i młodzieży. Pani Docent publikowała również w czasopiśmie „Zagadnienia Społeczne” w numerze 1(3) z 2015 roku wydawanym przez Niepaństwową Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Białymstoku.

PROGRAM ERASMUS + w Konstantin Preslavsky Episkop University of Shumen w Bułgarii umożliwił wymianę doświadczeń naukowych i dydaktycznych. Nawiązane zostały kontakty naukowe, które powinny zaowocować bardziej efektywną współpracą między Uczelnią goszczącą a Niepaństwową Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Białymstoku.